

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Lausunto
19.10.2020

VN/20603/2020

1/2

Viite: Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö, VN/20603/2020, 12.10.2020

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI VALTIONTAKUUSTA COVID-19-ROKOTTEEN VAKUUTTAMISEKSI

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt 20.10.2020 mennessä työ- ja elinkeinoministeriöltä (TEM) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtioneuvoston päätöksellä covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki valtioneuvoston päätöksellä covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi. Tarkoituksena on varmistaa, että covid-19-rokotteista aiheutuvat mahdolliset henkilövahingot vakuutetaan kuten muutkin lääke- ja rokotevahingot. Ehdotetulla lailla turvattaisiin lääkevahinkovakuutusturvan olemassaolo myös covid-19-rokotteen saajille. Sosiaali- ja terveysministeriö voisi myöntää määräämillään ehdoilla ja vastavakuutta vaatimatta valtion takuun (vakuutustakuun) covid-19-taudin ehkäisemiseksi tarkoitettujen rokotteiden aiheuttamien henkilövahinkojen varalta annettavalle lääkevahinkovakuutukselle. Vakuutustakuun myöntämisen edellytyksenä olisi, että jälleenvakuutusta ei ole saatavissa markkinoilta.

Valtioneuvoston päätös covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi EU:n valtioneuvoston päätöksen näkökulmasta

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107–108 artiklojen mukaan EU:n valtioneuvoston päätös kuuluu komission yksinomaiseen toimivaltaan. Sääntelyn tavoitteena on taata EU:ssa toimiville yrityksille tasapuoliset kilpailuolosuhteet ja minimoida jäsenvaltioiden välistä tukikilpailua. Valtion myöntämien takauksien suhteesta valtioneuvoston päätöksiin säädetään komission takauksista annetusta tiedonannosta (takaustiedonanto).¹

Esitysluonnoksen perusteella suunnitellun takauksen määrä olisi 90 prosenttia. Komission takaustiedonannon mukaan taas mikäli jäsenvaltio haluaa tarjota takauksen, joka ylittää 80 prosentin kynnyksen, ja väittää, ettei se ole tukea, sen on voitava perustella väitteensä, ja ilmoittaa siitä komissiolle, jotta voidaan arvioida, onko takuu mahdollisesti luonteeltaan valtioneuvoston päätöksen mukainen takaus ylittää komission takaustiedonannon mukaisen 80 prosentin kynnyksen, jonka johdosta TEM katsoo, että esitysluonnoksen mukaisesta takausjärjestelystä tulisi ilmoittaa komissiolle, jotta komissio voi arvioida takauksen markkinaehtoisuuden.

---

¹ Komission tiedonanto EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtioneuvoston päätöksiin takauksina (2008/C 155/02)

² Komission tiedonanto EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtioneuvoston päätöksiin takauksina, kohta 3.2

Komission takaustiedonannon perusteella takauksesta tulee periä myös markkinaehtoinen hinta. Kun takauksesta maksettu hinta on vähintään yhtä korkea kuin vastaava rahoitusmarkkinoilla esiintyvä takauksen viitemaksu, takauksen ei katsota olevan tukea.³ Esitysluonnoksen mukaan takuumaksun suuruutta määrittäessä voitaisiin ottaa huomioon takuumaksun vastaavuus suhteessa riskiin ja asian käsittelystä aiheutuviin kustannukset. Maksua voitaisiin myös alentaa ottaen huomioon covid-19-taudin levinneisyys ja vakavuus, vakuutusturvanmerkitys vakuutetuille, vakuutuksenottajalle sekä muut valitsevat olosuhteet. Takausmaksun markkinaehtoisuus ei käy selvästi ilmi esitysluonnoksesta, joten TEM ehdottaa, että esitykseen lisättäisiin selventävä kohta siitä, että takauksesta perittäisiin aina vähintään markkinaehtoinen takausmaksu.

Mikäli toimenpiteen katsottaisiin sisältävän EU-oikeuden mukaista valtiontukea, keskustelua komission kanssa on mahdollista jatkaa siitä, löytyykö takaukselle hyväksyttävyyden perusta EU:n valtiontukisäännöistä. Käytännössä tukielementin sisältävän 90 prosentin takauksen myöntäminen edellyttää komissiolle tehtävää valtiontuki-ilmoitusta ja komission antamaa ennakkohyväksyntää ennen takauksen myöntämistä. Koronapandemian yhteydessä komissio on keventänyt tietyiltä osin valtiontukisääntöjä ja hyväksynyt lukuisia eri jäsenvaltioiden toteuttamia valtiontukea sisältäviä takaustoimenpiteitä muun muassa SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla.

Kilpailunäkökohdat ja markkinoiden toimivuus

TEM toteaa seuraavaa toimivan kilpailun näkökulmasta:

TEM katsoo, että covid-19-rokotteeseen liittyvän riskin takaaminen voi olla perusteltua merkittävän yleisen edun turvaamiseksi. Lääkevahinkovakuutusyhtiön mukaan rokotteeseen liittyvä riski on niin epävarma, että markkinoilta ei välttämättä löydy jälleenvakuuttajia kohtuulliseen hintaan. Tällöin voidaan katsoa, että valtion takaustoiminta kohdistuu markkinapuutetilanteeseen, eikä kilpailun katsota vääristyvän.

TEM pitää myönteisenä, että valtiontakuu on viimesijainen ja myönnettäisiin vain, jos markkinoilta ei ole saatavissa jälleenvakuutusta kohtuullisin ehdoin. Myönteisenä pidetään myös sitä, että ratkaisu on väliaikainen siten, että valtiontakuu voidaan myöntää määräaikaisena 12 kuukaudeksi kerrallaan ja valtio vetäytyy lääkevahinkovakuutusjärjestelmästä, jos tarvittava jälleenvakuuttaja löytyy myöhemmin markkinoilta.

Antti Neimala
Osastopäällikkö

Elisa Fagerström
Erityisasiantuntija

---

³ Komission tiedonanto EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtiontukiintakauksin takauksina, kohta 3.2